

Del V

Rettssaker og dommer

(bare de plansjene som ble presentert i foredraget)

NB! Det presiseres at foredraget utelukkende er ment som bakgrunnsinformasjon for brukerne (og da først og fremst for dem som har hørt foredragene). Plansjene kan og skal derfor IKKE kunne refereres til som rettskilde. Plansjene må heller ikke brukes til foredragsvirksomhet.

- Pr. dato (bare) 6 saker
- En gjennomskjæringssak (ExxonMobil) – kommer tilbake til denne.
- Egenkapitalandel i regnskapet pr. 31.12.2002 – spørsmål om fremførte renter pr. 31.12.01 kunne oppreguleres etter § 3 d, 7. ledd på grunnlag av overgangsbestemmelse (ENI)
- Forsikring captive – Statoil
 - **Staten medhold tingretten**
 - **Mye samme spørsmål som tidligere Hydro-sak ("OIL-fordelen") som er rettskraftig og hvor staten fikk medhold i de prinsipielle spørsmål**
- Konserninterne tjenester – Enterprise: hovedforhandling i tingretten 17.11-21.11 2008 (dom foreligger ikke)
- Statpipe II ny runde på nytt skjønn der skjønnstemaet er formulert av HR – ikke berammet.
- Valutapoolordning i konsernforhold. Spørsmål om markedsmessighet for rentebetingelser på inn-/utlån. Berammet til 25.02.2009.

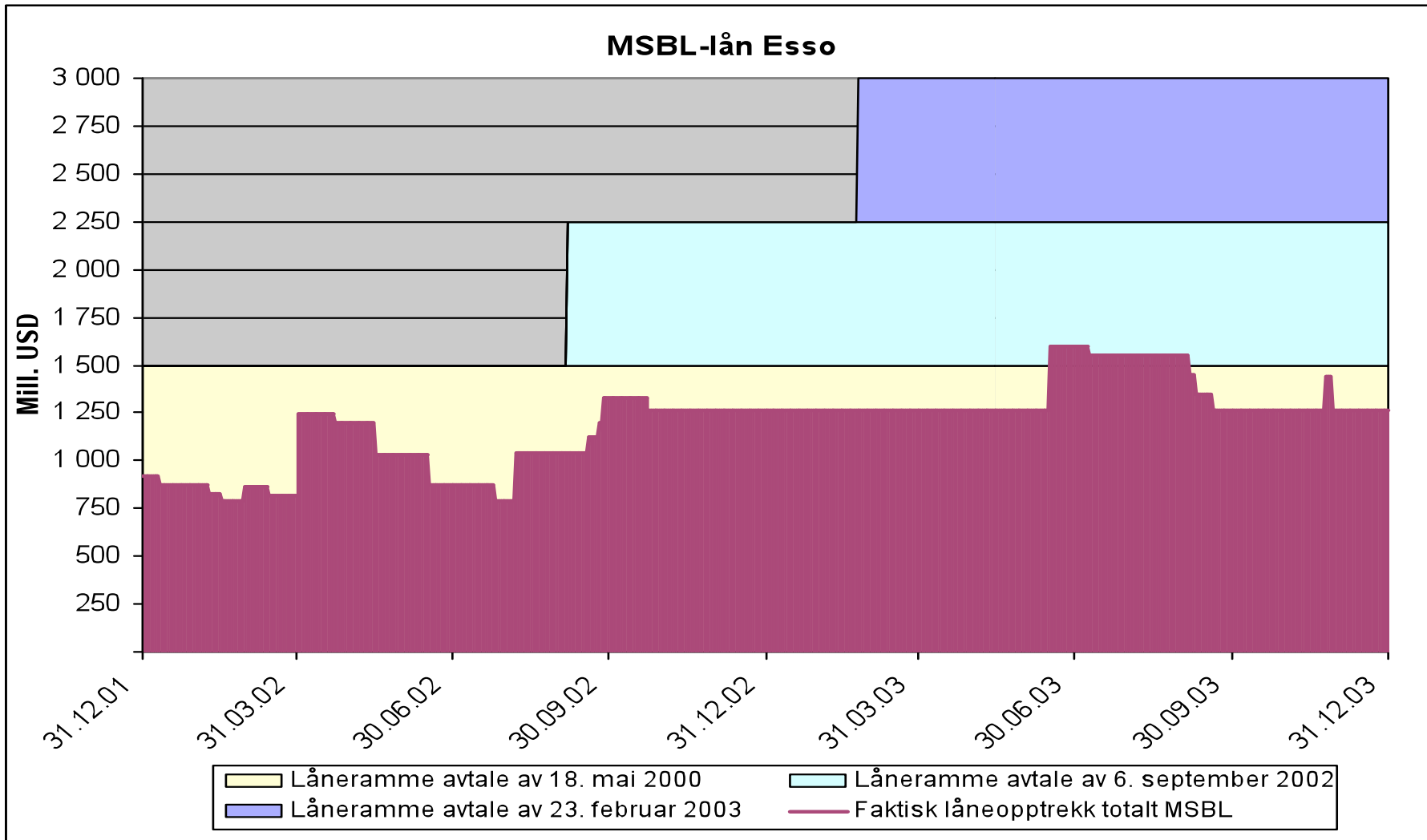
Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (1)

- Saken gjelder de to ExxonMobil selskapene (Tidligere Esso og Mobil)
- Selskapene hadde hver tre låne-/trekkfaciliteter tatt opp i konsernets finansieringsselskap MSBL
- Etablert i 2000, 2002 og 2003 med lånerammer for Esso hhv 1,5, 0,75 og 0,75 mrd. USD og for Mobil hhv 1, 0,5 og 0,5 mrd. USD.
- Trekkfacilitetene 2 og 3 ble opprettet tiltross for at nr.1 ikke var fullt ut utnyttet (jf etterfølgende plansjer som viser samlet opptrekk og samlet ramme)
 - **dvs. etter etablering av lån2 ble det ikke trukket på lån1, og etter etablering av lån3 ble det ikke trukket på lån2**
 - **selskapene har derfor konsekvent benyttet de nyeste lånefasilitetene til opptrekk,**
 - **samtidig som alle nedbetalinger er gjort på de nyeste lånene**
- Lånevilkårene er i hovedsak identiske

Oljeskattekontoret

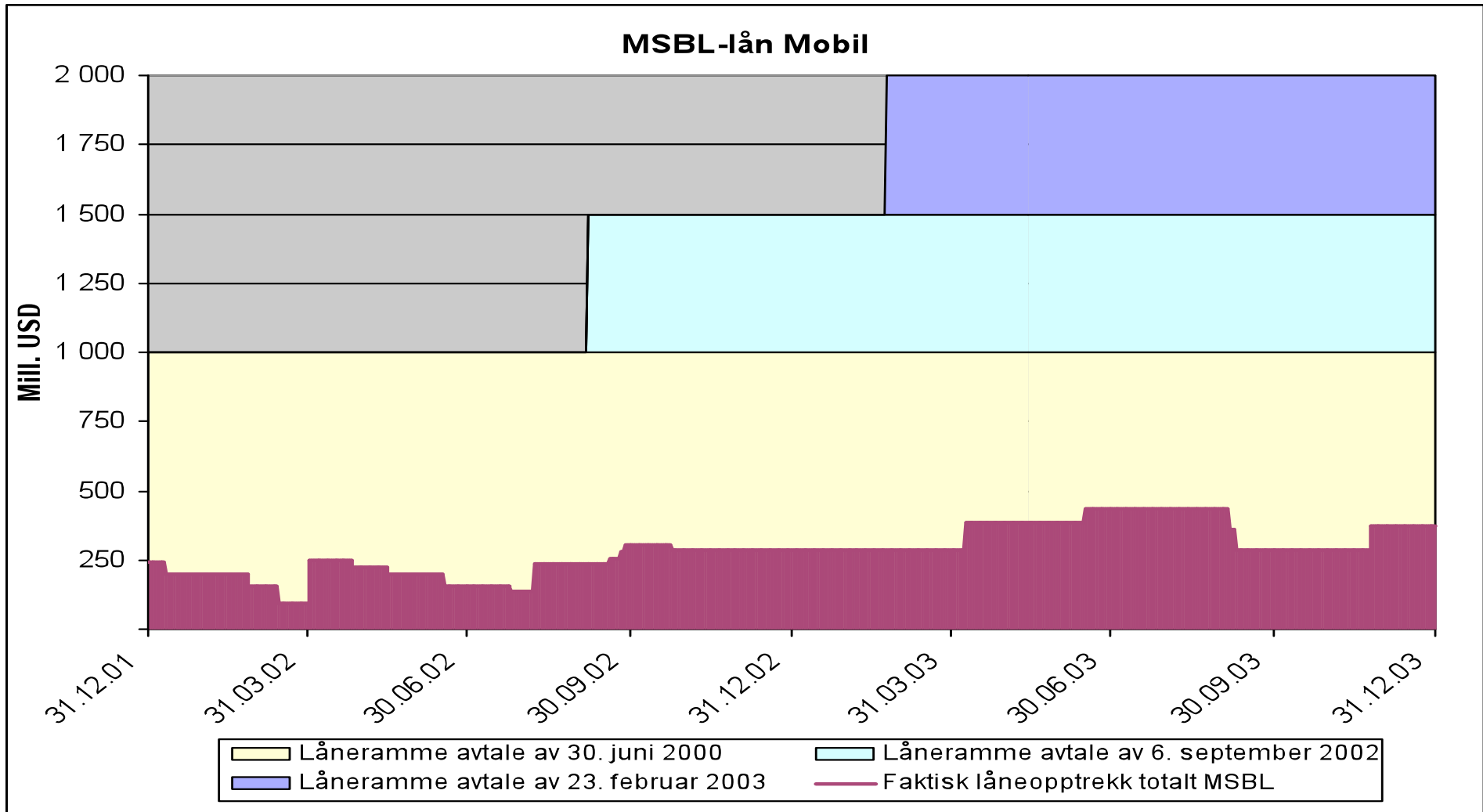
Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (2)

Oljeskattekontoret

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (3)

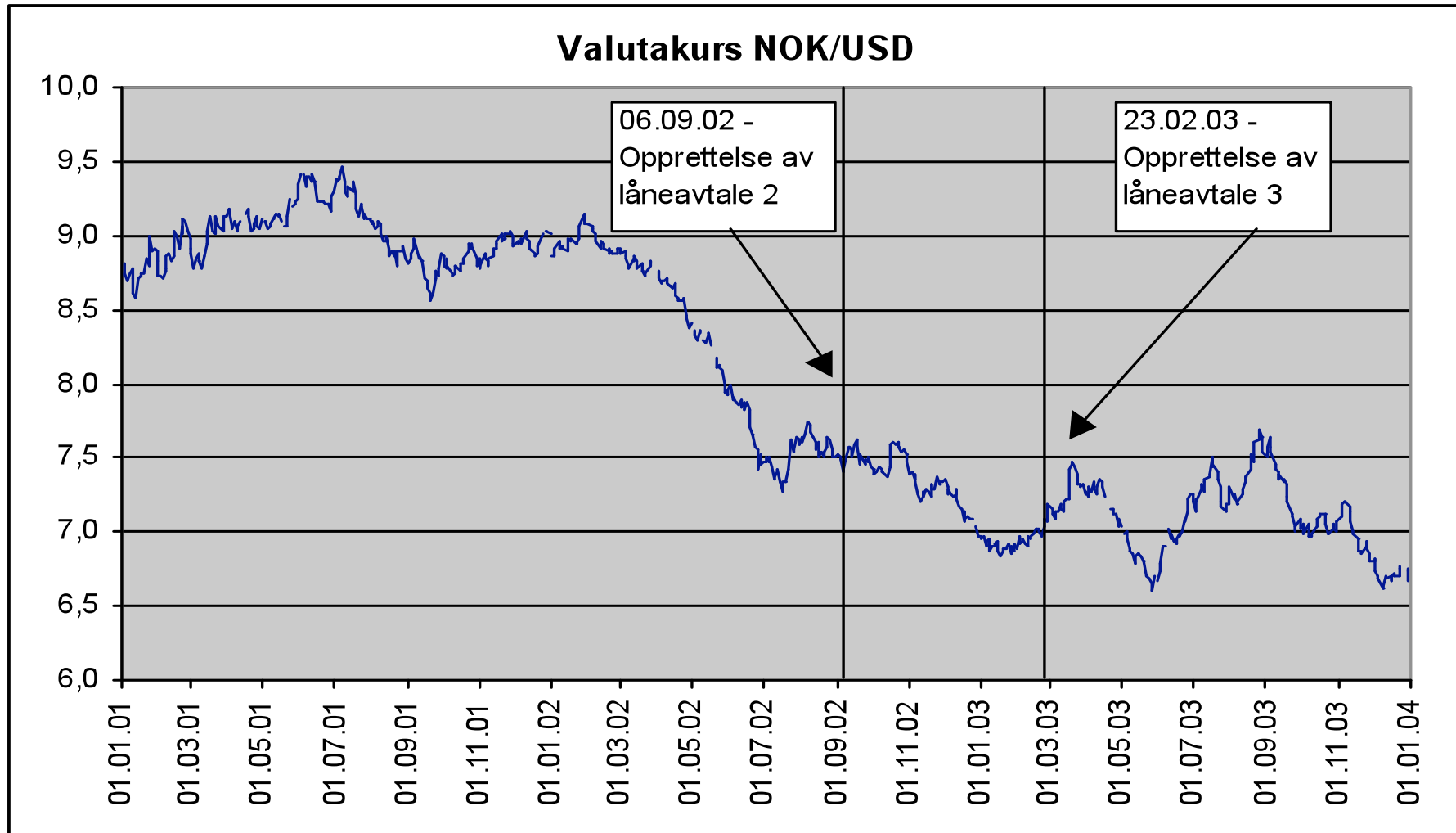

- **Ved etablering av de tre lånefasilitetene var kursen hhv.**
- Juli 2000 : 8,71 NOK/USD
 - September 2002: 7,50 NOK/USD
 - Mars 2003: 7,27 NOK/USD
 - Fallet i dollarkursen fortsatte frem til lån1 og lån2 ble innfridd ved forfall i september 2007
 - Siden alle nedbetalinger ble foretatt på den til enhver tid nyeste trekkfasiliteten (etter FIFO-metoden) ble realiserte kursgevinster mindre enn om man hadde nedbetalt på eldste lånefasilitet først.

Oljeskattekontoret

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (5)

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (6)

➤ **Esso:**

- Lån 1: maks opptrekk ca 1,25 mrd – ubenyttet ramme f.o.m. august 2002 ca 445 mill
- Lån 2: maks 280 mill – ubenyttet fra oktober 2002 ca 530 mill
- Lån 3: maks 336 mill – siden september 2003 i hovedsak fullt nedbetalt (bortsett fra 3 dager)

➤ **Mobil:**

- Samlet opptrekk på ca 300 mill. USD siden oktober 2002
- Aldri oversteget ca. 400 mill. USD

➤ **Selskapene hadde dessuten betydelige innskudd
konserninternt samt andre store ubenyttede trekkmuligheter**

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (7)

- Ved ligningsbehandlingen for inntektsåret 2003: gjennomskjæring
 - De tre lånene ansett som ett lån
 - FIFO-prinsipp
 - Tillegg hhv. 954 mill. NOK og 191 mill. NOK
- Klagenemnda opprettholdt ligningen (4-2)
- Oslo tingrett: selskapene medhold, ligningen opphevet.
 - selv om oppdelingen i flere lån var skattemotivert – har opprettelsen av de nye lånene ”stor likhet med adferd som kan fremstå som naturlig av andre grunner enn å spare skatt. Adferden er ikke påfallende og avstikkende”
 - ”Når handlingen er slik at det fremstår som ikke unormalt å foreta den uten at det har noen nevneverdig forretningsmessig betydning, vil det trolig ikke være riktig å kreve en bedre begrunnelse når det er spørsmål om egenverdi i forhold til skattemessig gjennomskjæring.”

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (8)

➤ Staten (fra dommen):

- Grunnvilkåret: Skattemotivet er erkjent og kan legges til grunn
- Når de skattemessige effekter er stor er det opp til skattyter å godtgjøre at skattebesparelsen ikke har vært hovedmotivet
- Oppsplittingen i tre lån har ingen egenverdi
- At lånene privatrettslig må aksepteres som tre separate låneforhold ikke avgjørende. Skattemessig ett lån.

⇒ Tidfestingsreglene krever da at eldste opptrekk anses nedbetalt først

- Selskapet mente imidlertid at det ikke var rettskildemessig grunnlag for en slik slutning når det gjaldt tidfestingsreglene.
- Uenigheten på dette punkt uten betydning for resultatet

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (9): RETTEN

- Tar utgangspunkt i Rt. 2007 s. 209 (Hex) som igjen i stor utstrekning bygger på de generelle betraktningene i Telenor-dommen (Rt. 2006 s. 1232)
- Grunnvilkår: Hovedsakelige formål å spare skatt.
- I tillegg kreves ”at det ut fra en totalvurdering av disposisjonens virkninger (herunder den forretningsmessige egenverdi), skattyters formål med disposisjonen og omstendighetene for øvrig fremstår som stridende mot skattereglenes formål å legge disposisjonen til grunn for beskatningen.”
- Man skal ta utgangspunkt i disposisjonens samlede virkninger og sammenholde disse med skattebesparelsen.
- Skattebesparelsen må fremstå som den klart viktigste motivasjonsfaktoren.
- Utgangspunktet er hva skattyter antas å ha lagt vekt på, men dette ”innebærer imidlertid .. ikke at den begrunnelse skattyteren har gitt for disposisjonen, uten videre skal legges til grunn.”
- ”Det er tillatt å tilpasse seg skattereglene, men ikke å omgå eller utnytte disse i strid med det formål de har.”

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (10): RETTEN

- Drøfter deretter skattereglene (tidfesting) for urealiserte og realiserte valutagevinster og –tap. Dette tillegges ikke betydning for resultatet og forbigås derfor i stillhet her.
- **Om grunnvilkåret:**
 - **Gjengir først vitnemål fra Esso's finansdirektør:**
 - **policy: regnskapene skal reflektere resultatene av den operative virksomheten**
 - **bruker ikke valutasikringsinstrumenter**
 - **ønsker å nøytralisere valutaeffekter ved nedbetaling på lån i fremmed valuta**
 - **derfor denne strategi: bruker FIFO-prinsipp ved nedbetaling innenfor hver enkelt lånefasilitet, samtidig som man forsøker å betale tilbake når dagskursen tilsvarer den aktuelle opptrekkskursen**
 - **Egen kommentar: fremstår, reelt sett, som en ganske innholdsløs strategi. Men retten tilla dette vesentlig vekt ...**

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (11): RETTEN

➤ **Om grunnvilkåret (forts.):**

- **Tar deretter utgangspunkt i at gjennomskjæring ikke ville vært aktuelt om lån 2 og 3 hadde vært tatt opp i uavhengige banker**
- **”Det krever da .. en særskilt begrunnelse dersom situasjonen skulle bli en annen når man av forretningsmessige grunner har valgt konsernets hovedbank som finansieringskilde .. ”**
- **Det kan ikke tillegges vekt at lånevilkårene er identiske og gunstige**
- **Retten tar etter dette standpunkt til ”om etablering av to nye, selvstendige lån i stedet for å utvide det opprinnelige lånet er et forhold som kan gi grunnlag for gjennomskjæring.”**

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (12): RETTEN

➤ Om grunnvilkåret (forts.):

● Dette avviser retten:

- På grunnlag av bevisførselen legger retten ”til grunn at det har vært de bedre mulighetene for å kunne gjennomføre konsernets valutapolicy også ved en fallende dollarkurs som har vært hovedmotiveringen bak de to nye låneopptakene, og
- at begrunnelsen ikke har ligget i de skattemessige effektene av denne gjennomføringen.”
- Sakens egentlige gjenstand (bare?) periodisering: selskapene inntektsførte samlet 550 mill. NOK i 2007 ved realisasjon av lån 2 og 3
- Grunnvilkåret for gjennomskjæring ikke til stede

Dom Borgarting lagmannsrett 04.07.2008 – ExxonMobil (13): RETTEN

➤ **Kommentar til dommen:**

- Avgjørende her var altså selskapets (realøkonomisk innholdsløse) ”valutastrategi” – fremført av finansdirektøren for lagmannsretten
- Anførselen om at de to låneopptakene var gjort av hensyn til denne valutastrategien, av lagmannsretten ansett som hovedmotiveringen, er ikke tidligere fremført som noe sentralt motiv (og vel heller ikke for lagmannsretten)
- I anke til Høyesterett påviste dessuten staten at selskapet rent faktisk ikke hadde fulgt denne strategien
- Saken ble imidlertid ikke tillatt fremmet for Høyesterett
- Antakelig ville lagmannsretten kommet til samme resultat selv om den ikke hadde hatt ”valutastrategien” som ”knaggen å henge hatten på”.